

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 18. Quid specialiter addendum sit circa delectationem turpem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42521

malum, & in eo sensu videtur canere Ecclesia
felix culpa, quæ talem ac tantum meruit habere
 demptorem, sed melius dicitur tantum esse
 tum gaudere de ipso effectu secundum dicta
 n. 187., quia non est licitum gaudere de mo
 alterius ut allativa divitiarum, ergo nec de
 peccato ut causativo boni; & S. Th. 1. 2. q. 7.
 1. innuens oppositum, uti & Ecclesia supra
 plicari debent, quod velint gaudium posse
 de solo effectu, eò quod reduplicatio cadat su
 formam, quæ hîc est effectus ipse. Si tamen
 tively præscindatur malitia objectiva, id est
 malitia objectiva non moveat affectum, & de
 ctatio cadat præcisè super prædicatum, præ
 est causativum boni, delectatio non erit ma
 secundum dicta, dummodo tale prædicatum
 possit, & reipsa præscindatur ab omni malitia

92. Q. 18. Quid specialiter addendum sit circa
 ctationem turpem. R. seqq.

§. 1. Illa delectatio, in genere, dicitur turpis
 quæ est circa aliquid specialiter dedecens hon
 nem pudibundum & ingenuum: potest autem
 esse tantum scurrilis, uti si quis delectetur serm
 ne de partibus præposteris, flatibus ventris, de
 erementis &c., & tum est veniale tantum, præ
 loquendo: quod si aliquo modo spectet vel
 hat ad venerea, dicitur absolute turpis, & con
 hac in presenti agitur: est autem vel merè spi
 tualis, quæ se continet in sola voluntate absq
 ulla delectatione sensitiva, vel simul est carnalis
 si nempe accedat aliqua delectatio appetitus se
 sitivi.

93. §. 2. Delectatio carnalis, alia est venerea,
 sensibilis: venerea est, quæ sentitur circa partem

genitales per commotionem seminis vel spirituum generationi deservientium, qui spiritus in se ipsa sunt sanguis subtilis veluti in aërem attenuatus, ideoque facillimè moventur. Porro causatur talis commotio, vel ab imaginatione, vel à copia seminis & eorum spirituum, vel ab ejusdem seminis mordacitate, quæ facit nervos incallescere & agitari illos spiritus, uti docet Galemus apud Bonaspei d. 10. n. 88.; & dicitur talis delectatio venerea, quia à natura ordinata est ad generationem, cui Venersm tanquam Deam præsidem statuebant ethnici. Delectatio carnalis sensibilis est, quæ oritur ex applicatione sensus ad objectum sine ulla commotione circa partes genitales, quam tamen commotionem est saltem remotè apta causare: & delectatio illa sentitur communiter circa pectus cum aliquo calore vel quasi cū emotione sanguinis aut spirituum animalium circa cor, v. g. dum quis osculatur mulierem.

§. 3. Si delectatio sensibilis non sit apta movere ad delectationem veneream, non dicitur absolute carnalis, sed purè sensibilis, qualis est delectatio ex visu picturæ, tactu holoserici, odoratu floris, auditu musicæ, gustu sacchari, tales enim delectationes oriuntur ex proportione seu connaturalitate, quam res tales habent cum organo talis sensus: & hæc delectatio non est de se mala, est tamen veniale eam quærere propter ipsam, seu quia placet sensui, sistendo in ea, ut dicitur n. 310. Quando nam autem censetur fieri consensus, vel nullus, vel semiplenus aut plenus in delectationem turpem, explicabitur n. 226.

95. §. 4. In delectatione veneres, in quam voluntas consentit, sic ferè proceditur: 1. Voluntas consentit, ut intellectus cogitet de objecto venereo, v. g. de fornicatione. 2. Voluntas merè ritualiter complacet in fornicatione sic cogitans sine ulla commotione veneres. 3. Cum hoc est actus voluntarius phantasiae imaginans illam fornicationem. 4. Ex hoc naturaliter sequitur complacentia in appetitu sensitivo. 5. Oritur sensatio, quæ ad tactum pertinet, causata commotione seminis & spirituum genitalium & in hac sensatione præcipuè consistit delectatio veneres. 6. Oritur cognitio spiritualis delectationis externæ, quæ est in illa sensatione. 7. Voluntas spiritualiter delectatur in hoc. 8. Cum hoc adest voluntarius actus phantasiae imaginans illam sensationem. 9. Sequitur delectatio appetitus sensitivi in illa sensatione: & illa omnia sunt unus completus actus complacentiæ veneres. Atque ex his patet distingui inter delectationem spiritualem voluntatis & sensitivum appetitûs; item delectationem de opere externo & delectationem de motu venereo; item sensum in motum venereum & consensum delectationem circa opus vel circa motum venereum.

96. §. 5. Delectatio morosa de objecto venereo est peccatum mortale in homine, cui illicita copula, ita Carden. & alii communissimè traduntque hanc doctrinam SS. PP. ad illa verba Matt. 5. v. 27. Audistis, quia dictum est, non mecum bevis, &c. Probatur ex Jobi 31. Pcepigi fœdus oculis meis, ut ne cogitarem quidem de virgine, quæ enim partem haberet in me Deus desuper? id est, quod morositas

mōdo Deus mihi per gratiam justificantem ad-
esset, si hoc facerem? Item *Matt. 5.* ait, *Qui vi-*
derit mulierem &c. ubi *S. Gregorius* : Per *Moysen*
luxuria perpetrata, per auctorem verò munditiæ luxu-
ria cogitata damnatur. Ratio est, quia talis delecta-
tio est causa per se & à natura ordinata ad com-
motionem spirituum genitalium, hæc autem
commotio est mortalis in homine soluto, quia
secundùm *Galenum* est inchoatio profusionis se-
minis, ergo.

Obji. Non tenemur sub mortali vitare alias 97.
causas commotionis spirituum, v. g. studium
circa casus venereos, comestionem calidi cibi
&c., ergo nec ideo sub mortali tenemur vitare
delectationem de objecto venereo, quia est cau-
sa commotionis spirituum. R: n. conseq., di-
sparitas est, quòd tale studium vel comestio tan-
tùm per accidens & valde mediatè sit causa
commotionis spirituum, habeatque finem ho-
nestum, scilicet cognitionem veri, refectioem
corporis &c. è contrà delectatio de objecto ve-
nereo est causa per se & à natura ordinata solùm
ad commovendos spiritus genitales in ordine
ad generationem, ideo enim ei imaginationi &
delectationi sensibili internæ data est vis sympa-
rica respectu commotionis spirituum, ut ita
procedatur ad generationem, ad quam nec ho-
mines nec bruta potuissent ita allici, ac velle pro-
pagare speciem suam, nisi natura addidisset illas
delectationes circa coitum, ideoque tales dele-
ctationes sunt quædam inchoationes generatio-
nis, ergo cùm generatio sit homini soluto illicita,
etiam debuerunt esse illicitæ istæ delectatio-
nes.

Inst. Si delectatio interna sit inchoatio profectionis seminis, ergo semper erit mortaliter mortalis, etiam in conjugato, si absit conjux. *Rz.* n. 98. non enim semper affert periculum proximum, sed tantum periculum effusionis, quæ multis modis adhuc subicitur potestati voluntatis.

98. Q. 19. An delectatio turpis possit ex parvitate materiae esse peccatum veniale tantum. *Rz.*

§. 1. Si sit turpis & venerea, semper est mortale, uti probatum est l. 3. p. 1. n. 910., possuntque etiam videri dicta n. 48. in *Resp.* ad 2.

99. §. 2. Dari non posse parvitate in materia venerea, tenere debent speciatim omnes inlicitate JESU, uti dictum est ibid. n. 911.

100. §. 3. Sententia concedens posse peccari tantum venialiter ratione parvitate in materia venerea, est improbabilis, ut constat ex ibidem dictis n. 910.

101. *Obj.* 1. Plures quàm 20. AA. apud Mendocino 5. n. 1. docent in materia luxuriae dari parvitate materiae: id ipsum docuit *Sanct.* de Matrimonio 9. d. 46. n. 9. Similiter docet *Sporer* in *Tyr.* de Matrimonio p. 4. n. 340. citans multos alios, si distinctio contingat sine delectatione, quamvis ad levis erectione genitalium, non esse mortale, et sententia asserens dari parvitate materiae in venerea est probabilis. *Rz.* n. conseq., nam qui eorum intelligunt materiam luxuriae generice, uti n. 105. dicemus: alii dicunt dari proprie imperfectiōnem actūs, aut loquuntur saltem in respectu conjugatorum, & hæc non negamus quod si intelligant materiam veneream, & perfectam deliberationem ac consensum, & in homine soluto, non sunt audiendi, nec ideo faciunt

verum